

912**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW**

z dnia 1 lipca 2002 r.

w sprawie legitymowania, zatrzymywania i przeszukania osób, zatrzymywania pojazdów i innych środków przewozowych przez inspektorów i pracowników kontroli skarbowej oraz ponownego umieszczania zamknięć celnych.

Na podstawie art. 11c ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 54, poz. 572 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1103 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 14, poz. 143, Nr 81, poz. 877 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676 i Nr 89, poz. 804) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepis ogólny**

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowy tryb legitymowania, zatrzymywania osób i przeszukania osób, pomieszczeń, bagażu i ładunku, zatrzymywania pojazdów i innych środków przewozowych, współpracy z Policją w tym zakresie, zdejmowania i ponownego umieszczania zamknięć celnych przez inspektorów i pracowników kontroli skarbowej w toku czynności służbowych, o których mowa w art. 2 i 3 oraz art. 11a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, zwanej dalej „ustawą”.

Rozdział 2**Tryb legitymowania osób**

§ 2. Przed rozpoczęciem legitymowania osób inspektorzy lub pracownicy są obowiązani do:

- 1) podania osobie legitymowanej swojego imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego,
- 2) okazania znaku identyfikacyjnego oraz legitymacji służbowej w taki sposób, aby osoba legitymowana miała możliwość odczytania i zanotowania nazwiska inspektora lub pracownika,
- 3) podania osobie legitymowanej podstawy prawnej i przyczyny legitymowania.

§ 3. 1. Tożsamość osoby legitymowanej ustala się na podstawie:

- 1) dowodu osobistego lub paszportu,
- 2) tymczasowego dowodu osobistego lub tymczasowego zaświadczenia tożsamości,
- 3) dokumentu paszportowego cudzoziemca.

2. Tożsamość osoby legitymowanej można ustalić również na podstawie niebudzących wątpliwości dokumentów, innych niż wymienione w ust. 1, albo oświadczeń osób, których tożsamość jest znana inspektorowi, a także telefonicznego lub osobistego porozumienia się z osobami wskazanymi przez osobę legitymowaną.

§ 4. 1. Inspektorzy lub pracownicy są obowiązani do zanotowania danych dotyczących tożsamości osoby legitymowanej oraz czasu, miejsca i przyczyny legitymowania.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, należy następnie zamieścić w notatce służbowej i włączyć tę notatkę, w zależności od rodzaju prowadzonych czynności służbowych, do akt postępowania karnego lub karnego skarbowego, postępowania kontrolnego lub akt operacyjno-rozpoznawczych.

§ 5. W przypadku gdy osoba legitymowana okaże niebudzące wątpliwości dokumenty, potwierdzające korzystanie przez tę osobę z immunitetu dyplomatycznego lub konsularnego, dalsze czynności służbowe z udziałem osoby legitymowanej mogą być wykonywane jedynie za jej zgodą.

§ 6. W razie legitymowania osób znajdujących się w pojeździe, gdy uzasadniają to względy bezpieczeństwa, inspektor lub pracownik ma prawo żądać opuszczenia pojazdu przez te osoby.

Rozdział 3**Zatrzymywanie osób, przeszukiwanie osób oraz pomieszczeń, bagażu i ładunku**

§ 7. Inspektor, przystępując do zatrzymania osoby, jest obowiązany:

- 1) sprawdzić, czy osoba zatrzymana posiada broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo stanowić dowody rzeczowe lub podlegać przepadkowi,
- 2) odebrać broń i przedmioty, o których mowa w pkt 1,
- 3) poinformować osobę o zatrzymaniu i jego przyczynach oraz uprzedzić o obowiązku zastosowania się do wydanych poleceń,
- 4) doprowadzić osobę zatrzymaną do pomieszczeń służbowych najbliższej jednostki organizacyjnej kontroli skarbowej, spełniającej warunki określone odrębnymi przepisami, lub Policji.

§ 8. 1. Inspektor ma obowiązek udzielenia pierwszej pomocy, w granicach dostępnych środków, osobie zatrzymanej, która ma widoczne obrażenia ciała lub utraciła przytomność.

2. Osobie zatrzymanej należy zapewnić pomoc lekarską zawsze, gdy będzie potrzebna, a w szczególności w przypadkach:

- 1) wymienionych w ust. 1,
- 2) żądania przez osobę zatrzymaną niezwłocznego zbadania przez lekarza,
- 3) oświadczenia osoby zatrzymanej, że cierpi ona na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie zagrażałoby życiu lub zdrowiu,
- 4) jeżeli z posiadanych przez inspektora informacji lub z okoliczności zatrzymania wynika, że osoba zatrzymana jest chora zakaźnie.

§ 9. 1. Po doprowadzeniu osoby zatrzymanej do pomieszczenia służbowego najbliższej jednostki organizacyjnej kontroli skarbowej lub Policji inspektor:

- 1) sporządza protokół zatrzymania osoby, zawierający:
 - a) podstawę prawną zatrzymania,
 - b) dane osobowe osoby zatrzymanej,
 - c) pouczenie o przysługującym środku odwoławczym,
- 2) doręcza kopię protokołu osobie zatrzymanej,
- 3) poucza osobę zatrzymaną o prawie:
 - a) wniesienia, w terminie 7 dni, zażalenia do sądu na zatrzymanie,
 - b) żądania zawiadomienia osoby najbliższej lub innej przez nią wskazanej, zakładu pracy lub szkoły o zatrzymaniu,
- 4) podejmuje czynności mające na celu realizację uprawnień zatrzymanego.

2. Zakład pracy zawiadamia się w przypadku, gdy istnieje uzasadnione niebezpieczeństwo, że nieobecność osoby zatrzymanej mogłaby spowodować poważne zakłócenia w funkcjonowaniu zakładu.

3. Jeżeli zachowanie osoby zatrzymanej wskazuje na to, że jest pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka albo z innych powodów ma zakłóconą świadomość, czynności określone w ust. 1 pkt 2 i 3 wykonuje się po ustaniu tych przyczyn.

4. Wzór protokołu zatrzymania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, określa załącznik do rozporządzenia.

§ 10. W razie wniesienia przez osobę zatrzymaną zażalenia na zatrzymanie, należy niezwłocznie przekazać do właściwego sądu rejonowego kopię protokołu zatrzymania osoby oraz materiały uzasadniające zatrzymanie.

§ 11. 1. Czas zatrzymania liczy się od chwili faktycznego pozbawienia wolności, choćby poinformowanie o zatrzymaniu nastąpiło później.

2. Osobę zatrzymaną umieszcza się w pomieszczeniu służbowym najbliższej jednostki organizacyjnej kontroli skarbowej lub Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych.

§ 12. Każdy przypadek zatrzymania dokumentuje się w ewidencji osób zatrzymanych, prowadzonej w pomieszczeniu służbowym najbliższej jednostki organizacyjnej kontroli skarbowej lub Policji.

§ 13. Pomieszczenia przeznaczone dla osób zatrzymanych powinny być wyposażone i zabezpieczone w sposób zapewniający bezpieczeństwo zatrzymanym oraz realizację celu zatrzymania.

§ 14. Przeszukiwanie osób oraz pomieszczeń, bagażu i ładunku odbywa się w trybie określonym w rozdziale 25 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks postępowania karnego.

Rozdział 4

Tryb zatrzymywania pojazdów i sposób współpracy z Policją w tym zakresie

§ 15. 1. Zatrzymywanie pojazdu powinno być przeprowadzone co najmniej przez dwóch umundurowanych inspektorów lub pracowników.

2. Umundurowany inspektor lub pracownik w warunkach dostatecznej widoczności podaje sygnały tarczą do zatrzymywania pojazdów lub ręką, a w warunkach niedostatecznej widoczności — latarką ze światłem czerwonym albo tarczą do zatrzymywania pojazdów ze światłem odbłaskowym lub światłem czerwonym.

3. Polecenie do zatrzymania pojazdu podaje się z dostatecznej odległości, w sposób zapewniający jego dostrzeżenie przez kierującego pojazdem oraz bezpieczne zatrzymanie w miejscu wskazanym przez inspektora lub pracownika. Miejsce zatrzymania pojazdu może być wyznaczone przez ustawienie znaku „stój — kontrola skarbową”.

4. Dla zwrócenia uwagi na podawane sygnały lub polecenia inspektor lub pracownik może używać sygnałów dźwiękowych lub gwizdka.

5. Pojazd powinien być zatrzymany w miejscu, gdzie jest to dozwolone, nie utrudnia ruchu i nie zagraża bezpieczeństwu.

§ 16. 1. Inspektor lub pracownik, po zatrzymaniu pojazdu, podaje kierującemu imię i nazwisko oraz przyczynę zatrzymania, a ponadto na żądanie kontrolowanego uczestnika ruchu okazuje legitymację służbową w sposób umożliwiający kontrolowanemu odczytanie zawartych w niej danych.

2. Przystępując do czynności kontrolnych, inspektor lub pracownik może wydać polecenie unieruchomienia silnika pojazdu, a także opuszczenia pojazdu.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w razie zatrzymania pojazdu:

- 1) w wyniku prowadzonych działań pościgowych,
- 2) co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że pochodzi z przestępstwa,
- 3) jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że znajdują się w nim towary pochodzące z przestępstwa lub osoby, które popełniły przestępstwo.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 3, inspektor lub pracownik nakazuje kierującemu pojazdem lub pasażerowi pojazdu opuścić pojazd, stanąć w rozkroku i oprzeć ręce na dachu (boku) pojazdu lub położyć się na pasie drogowym twarzą do ziemi.

§ 17. 1. Kontrola skarbowa współpracuje z Policją przy wykonywaniu czynności służbowych, w zakresie zatrzymywania pojazdów w celu przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 11a ust. 1 pkt 3 ustawy. Współpraca polega w szczególności na:

- 1) informowaniu właściwej jednostki Policji o terminie i miejscu planowanych kontroli pojazdów w sposób umożliwiający wzięcie w nich udziału Policji, z zastrzeżeniem ust. 2,
- 2) uniemożliwieniu, do czasu przybycia Policji, kierowania pojazdem osobie, co do której istnieje uzasadnione podejrzenie, iż znajduje się ona w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu.

2. Jeżeli okoliczności faktyczne uzasadniają niezwłoczne podjęcie czynności, o których mowa w ust. 1, informacje przekazuje się bezpośrednio po rozpoczęciu tych działań.

§ 18. 1. Czynności związane z zatrzymywaniem pojazdu są dokumentowane protokołem sporządzanym w dwóch egzemplarzach, z których jeden jest przeznaczony dla kierującego zatrzymanym pojazdem lub uprawnionego dysponenta pojazdu, a drugi włącza się do akt kontroli skarbowej.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać:

- 1) oznaczenie podstawy prawnej, miejsca i czasu zatrzymywania pojazdu oraz dane osób uczestniczących w zatrzymywaniu,
- 2) opis przebiegu zatrzymywania, a w szczególności:
 - a) rodzaj, markę i numer rejestracyjny pojazdu oraz dane dotyczące właściciela lub dysponenta pojazdu,
 - b) wskazanie rodzaju i ilości towarów znajdujących się w pojeździe oraz określenie ich zgodności z dokumentami przewozowymi,
 - c) wpisy dotyczące zdjęcia i ponownego umieszczenia zamknięć celnych,
- 3) treść oświadczeń i wniosków złożonych przez osoby obecne podczas zatrzymywania pojazdu.

3. Protokół odczytuje się właścicielowi lub dysponentowi pojazdu, a w razie konieczności innym osobom uczestniczącym w zatrzymaniu pojazdu, które powinny protokół podpisać. Brak podpisu którejkolwiek z tych osób należy omówić w protokole. O odczytaniu protokołu dokonuje się odpowiedniej wzmianki.

Rozdział 5

Tryb zatrzymywania środków przewozowych innych niż pojazdy

§ 19. 1. Zatrzymywanie środków przewozowych na śródlądowych drogach wodnych odbywa się za pośrednictwem właściwych organów administracji żegludowej oraz w trybie określonym przepisami o żegludze śródlądowej.

2. Zatrzymywanie kolejowych środków przewozowych odbywa się za pośrednictwem właściwych orga-

nów kolejowych oraz w trybie określonym przepisami o transporcie kolejowym.

3. Zatrzymywanie środków przewozowych na polskich obszarach morskich odbywa się za pośrednictwem właściwych organów administracji morskiej i w trybie określonym przepisami prawa morskiego.

§ 20. 1. Podjęcie przez właściwe organy administracji żegludowej, kolejowej i morskiej czynności związanych z zatrzymywaniem środków przewozowych, o których mowa w § 19, może nastąpić tylko na podstawie pisemnego wniosku organu kontroli skarbowej.

2. Inspektorzy lub pracownicy są obowiązani zastosować się do decyzji właściwych organów administracji żegludowej, kolejowej i morskiej, w zakresie wyznaczenia czasu i miejsca zatrzymania środka przewozowego.

§ 21. W zakresie dokumentowania czynności związanych z zatrzymywaniem środków przewozowych, o których mowa w § 19, stosuje się odpowiednio przepis § 9 ust. 1 pkt 1—3, z tym że odpis protokołu należy również przekazać do sądu rejonowego, o którym mowa w § 10, na jego wniosek.

Rozdział 6

Tryb zdejmowania i ponownego umieszczania zamknięć celnych

§ 22. 1. Jeżeli na pojazd lub inny środek przewozowy albo na przewożone towary są nałożone zamknięcia celne, inspektorzy lub pracownicy są obowiązani zbadać, czy na tych zamknięciach nie ma śladów naruszeń.

2. W przypadku gdy stwierdzono ślady naruszenia nałożonych zamknięć celnych, należy te ślady utrwalić oraz zabezpieczyć naruszone zamknięcia w sposób określony dla dowodów w przepisach ustawy Kodeks karny skarbowy.

3. W przypadku gdy nie stwierdzono śladów naruszenia nałożonych zamknięć celnych, należy te zamknięcia dostarczyć do siedziby jednostki organizacyjnej kontroli skarbowej w celu protokolarnego przekazania do utylizacji właściwemu w tym zakresie przedsiębiorcy.

4. Po zdjęciu zamknięć celnych i zakończeniu czynności kontrolnych należy ponownie umieścić zamknięcia celne w miejscach, gdzie znajdowały się zamknięcia zdjęte.

§ 23. 1. Do ponownego umieszczania zamknięć celnych inspektorzy stosują plomby ołowiane o średnicy 10 mm, wykonane według normy branżowej nr BN-89/8511-15. Na przedniej stronie plomb odciska się plombownicą godło państwowe, a na odwrocie — litery „ks” oraz numer identyfikacyjny plombownicy.

2. W urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych prowadzi się ewidencję plombownic wprowadzonych do użytku służbowego w kontroli skarbowej.

3. Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej informuje Szefa Służby Celnej o numerach identyfikacyjnych plombownic, wprowadzonych do użytku służbowego, ze wskazaniem jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej, dysponujących poszczególnymi plombownicami.

§ 24. 1. Przeprowadzone przez inspektorów czynności zdjęcia i ponownego umieszczenia zamknięć celnych dokumentuje się przez sporządzenie protokołu zawierającego informacje o ilości, rodzaju i cechach identyfikacyjnych ponownie umieszczonych zamknięć celnych oraz o ewentualnym pobraniu zakwestionowanych towarów za pokwitowaniem.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, potwierdza się odciskiem indywidualnego stempla identyfikacyjnego inspektora oraz podpisem inspektora. Protokół sporządza się w trzech egzemplarzach, z których jeden jest przeznaczony dla kierującego zatrzymywanym pojazdem lub uprawnionego dysponenta towaru, drugi włącza się do dokumentów celnych, przewozowych lub innych związanych z towarem, a trzeci — do akt kontroli skarbowej.

3. Indywidualny stempel identyfikacyjny ma formę kwadratu o boku 20 mm, ze znajdującym się wewnątrz oznaczeniem jednostki organizacyjnej kontroli skarbowej oraz numeru identyfikacyjnego inspektora.

4. Jeżeli nie jest możliwe ponowne umieszczenie zamknięć celnych ze względu na warunki wykonywania czynności albo właściwości towaru lub środka przewozowego, konwojuje się zatrzymany pojazd lub inny środek przewozowy do siedziby najbliższej jednostki organizacyjnej urzędu celnego bądź do uzgodnionego z właściwym urzędem celnym miejsca, w którym może być zapewniony dozór celny.

Rozdział 7

Przepisy końcowe

§ 25. Przepisów rozdziałów 4 i 5 nie stosuje się do pojazdów i innych środków przewozowych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i misji specjalnych państw obcych oraz organizacji międzynarodowych, korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów bądź na zasadzie wzajemności na podstawie powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: w z. *H. Wasilewska-Trenkner*

Załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 lipca 2002 r. (poz. 912)

WZÓR

"ZAPOZNAŁEM SIĘ"

.....
(podpis przełożonego)

PROTOKÓŁ ZATRZYMANIA OSOBY

..... dnia r. godz.
..... z
(imię i nazwisko zatrzymującego) (nazwa jednostki organizacyjnej kontroli skarbowej)

w działający na mocy art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 54, poz. 572 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1103 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 14, poz. 143, Nr 81, poz. 877 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676 i Nr 89, poz. 804) w dniu o godz. w
(miejsce zatrzymania)

dokonał zatrzymania
(imię i nazwisko)
z d. urodzonego(ej).....
w zam.
(miejsce urodzenia)
miejsce pracy/nauki*,
którego(ej) tożsamość ustalił na podstawie

.....
.....
(nazwa i nr dokumentu, rysopis*)

Zatrzymania dokonano z następujących przyczyn:
.....
.....
.....

(szczegółowo opisać przyczyny zatrzymania)
Zatrzymany(a) pouczony(a)
o przysługujących mu(jej) na mocy art. 244 § 2, art. 245, art. 246 § 1, art. 612 § 2 Kpk prawie wniesienia do sądu zażalenia na zatrzymanie, żądania zawiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej lub innej osoby wskazanej, zakładu pracy, szkoły lub uczelni, kontaktu z adwokatem i bezpośrednio z nim rozmowy, nawiązania kontaktu z urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, oświadczył(a), co następuje*:
.....
.....
.....
.....
.....

Oświadczenie zatrzymanego(ej) o stanie zdrowia oraz czy żąda
niezwłocznego zbadania przez lekarza

.....
.....

Zatrzymany(a) był(a)/nie był(a) badany(a) przez lekarza oraz
jaki był powód badania/odstąpienia od badania*

.....
.....

Na tym protokół zakończono i po odczytaniu podpisano w dniu

..... o godz.

.....

..... (podpis osoby zatrzymanej)

(podpis zatrzymującego)

Kopię niniejszego protokołu otrzymałem(am) dnia

..... o godz.

.....

.....

(podpis osoby zatrzymanej)

* Niepotrzebne skreślić.